

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ СТАТУСУ СТУДЕНТА-СПОРТСМЕНА У НЕПРОФІЛЬНИХ ЗВО

Перспективи розвитку фізичного виховання студентів та спортивно-масової роботи у ЗВО залежать від об'єктивних базових чинників та передумов, які безпосередньо впливають (обмежують або оптимізують) кількісні та якісні характеристики праці.

До найбільш значущих чинників можна віднести:

- наявність і стан спортивної інфраструктури;
- кадрове забезпечення (наявність тренерів з видів спорту); – матеріально-технічне забезпечення;
- медичне забезпечення (у тому числі у контексті забезпечення відновлення після навантажень);
- наявність і стан інституційних структур організації і управління студентським спортом (кафедра, центр або спортклуб);
- контингентний фактор (набір студентів);
- соціальне позиціонування (статус) студента-спортсмена.

Залежно від пріоритетів конкретного ЗВО і визначених завдань кожен з цих факторів набуває свій сенс, певну оптику, вибір засобів і методів досягнення результату. Треба зазначити, що деякі з цих аспектів мають перманентний характер, деякі ситуаційний (короткостроковий) вплив. Також треба зауважити, що більшість із зазначених факторів взаємопов'язані і на різних станах спортивної діяльності чинять латентний вплив один на одного (і на прогнозований результат). Слід додати, що загалом всі ці фактори зводяться до двох позицій – створення умов для тренування та створення довгострокової мотивації.

До найменш досліджених аспектів студентського спорту відноситься фактор соціального позиціонування тих студентів, які, паралельно з навчальним процесом, продовжують тренування і виступи у обраному виді спорту. Саме цей фактор напряму пов'язаний з мотиваційною підтримкою студентського спорту.

В контексті соціального позиціонування треба зауважити, що для занять спортом (1 заняття – 2 години) треба мінімум 2-3 тренування на тиждень. Додаткового часу потребує участь у змаганнях різного рівня. Певний час також потрібен на відновлення організму після тренувальних та змагальних навантажень. Тож спортивна діяльність, саме у студентські роки, вимагає від людини певних самообмежень (сталий, збалансований, добовий режим: відповідне харчування і т.ін.), а саме – бюджет часу. Це той час, який студент може використати на поглиблене навчання, на роботу (або пошук роботи), на особисті потреби або певні задоволення притаманні у молодому віці. З іншого боку, саме у цьому віці більшість спортсменів досягає найкращих індивідуальних результатів.

Відповідно є сенс розглянути чи дійсно зазначений фактор часу впливає на рішення спортсмена продовжувати тренування. Пропонуємо на прикладі ротацій складу збірних команд

НАУ проаналізувати співвідношення участі студентів I та старших курсів у змаганнях та тренувальному процесі за 2021/2022 і 2022/2023 навчальні роки.

2021/2022 н. р.	2022/2023 н. р.
I курс 247 студентів	I курс 33
II-V курс 185 студентів	II-V курс 293
Загалом 429	Загалом 326

Зі студентів першого року навчання за минулий рік у групах ПСМ залишилося 197 спортсменів. Тобто за різними причинами 50 студентів після I курсу (на якому участь у тренуваннях мотивувалася заліком) відмовилися від систематичних занять спортом. З них 7 закінчили навчання в НАУ, 5 виїхали за кордон, ще 38 мотивували пояснили своє рішення браком часу. Тобто від загальної кількості 247, це 15,4%. Чотири роки тому аналогічне дослідження показало «відсів» після I курсу 20,9% спортсменів. Більш позитивні результати за останній час можна пояснити запровадженням «заохочувальних» балів (до поселення у гуртожиток або стипендії) за спортивну діяльність для студентів НАУ. Це перший позитивний крок щодо компенсації часу та зусиль студентів-спортсменів у соціальній площині. Також треба відзначити системність спортивних публікацій у соцмережах (F, Tel.) та на сайтах факультетів і НАУ які сприяли заохоченню студентів до продовження спортивної кар'єри. Маємо наміри посилити інформаційну підтримку та висвітлювання зазначеної діяльності (наприклад на You Tube, платформі «EASY PEOPLE»).

Наступним кроком на наш погляд, є створення положення про «Статус спортсмена НАУ», у якому будуть формалізовані та легітимізовані терміни «збірна команда», «кандидат у члени збірної НАУ», «член збірної НАУ», «капітан збірної НАУ» з визначенням певних функцій та наданням прав та заохочувальних бонусів.

На перспективу можна розглядати і створення громадського спортивного об'єднання ГСО «Авіатор НАУ») з наступним створенням відповідного бренду та залучення потенційних рекламодавців. Зазначена тематика потребує подальших досліджень.